

В.О. ЧЕЛОУСОВА,

студентка 2 курсу факультету менеджменту і бізнесу

ВП «Миколаївська філія КНУКіМ»

Науковий керівник:

О.В. ОРЛОВА,

кандидат культурології, доцент кафедри

соціально-гуманітарних дисциплін ВП

«Миколаївська філія КНУКіМ», м.

Миколаїв

СПЕЦИФІКА ДІЯЛЬНОСТІ ДОЗВІЛЛЄВИХ ЦЕНТРІВ: ЗАРУБІЖНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

Протягом останніх десятиліть соціально-культурна обстановка спричиняє ряд гострих змін у сфері духовного життя людей: зміна духовно-моральних орієнтирів, знижений інтерес у молодого покоління до культури і мистецтв, істотне скорочення фінансової забезпеченості установ культури, у тому числі й діяльності сучасних культурно-дозвіллевих центрів, основними завданнями яких стали формування розвитку соціальної активності та творчого потенціалу особистості, організація різноманітних форм дозвілля і відпочинку, а також створення умов повної самореалізації у сфері дозвілля.

Варто зазначити, що з кожним роком збільшується потреба постійного оновлення змісту діяльності установ культури, поліпшення методів її здійснення, пошуку, інноваційних дозвіллевих технологій, зміни у формуванні дозвіллевої культури у населення, особливо у сучасної молоді.

Сучасні культурно-дозвільні центри дають широкі можливості регуляції молодіжної субкультури, можливості безперервного підвищення рівня та вдосконалення міжособистісних контактів, ведуть роботу щодо раціонального використання людьми вільного часу [1, с.240].

Вивчення вдосконалення діяльності культурно-дозвіллевих центрів з організації дозвілля молоді підтверджує, що в даний час вони переживають досить складний період, який характеризується наступними (негативними) процесами: недостатнє фінансування, падіння інтересу у населення до діяльності дозвіллевих установ; наслідок цього низька їх відвідуваність, багато форм дозвіллевих занять просто застаріли та ін.

Такі зарубіжні вчені, як: Р. Стеббинс, Д. Белл, Дж. Брунер, Д. Міллер, Ж. Піаже, К. Роберте, займались вивченням дозвіллевих центрів, та зрозуміли, що широка перспектива загальної політики керівництва більшості традиційних установ дозвілля і, як результат, успішна адаптація стратегічних завдань культурно-дозвіллевих закладів до умов сучасності, розширення сукупності послуг і напрямів діяльності стали причиною перетворення закладів культури вузького спрямування на багатофункціональні рекреаційно-

дозвіллеві установи, спроможні обслуговувати велику кількість відвідувачів, незалежно від соціального чи професійного складу, віку, релігійних чи політичних вірувань [2].

Після Другої світової війни: у кожному місті, сільському населеному пункті, районі будувалися установи клубного типу – осередки культури молоді Франції. Їх завданням було об'єднати, налагодити контакти між людьми різного походження, різних професій.

Особливістю молодіжних установ у Болгарії (як і у Франції) було дотримання масштабу, що відповідало призначенню (немає гігантоманії і показності). Їх головна мета – невимушений виховний процес і визначення інтересів молоді.

В Японії – молодіжні центри винесені, за межі міста (молодіжний комплекс у префектурі Сіга, молодіжний центр на острові Окінава), вирішують проблему розважального відпочинку; у межах міста центри виконують ще й освітні, навчальні функції (громадський центр і будинок молоді в м Тітібу).

Центр дозвілля в м. Краутрі (Велика Британія) надає комплекс соціальних, культурних, функціональних послуг, охоплюючи майже 1 млн осіб щорічно. На його території розташовані кілька басейнів (один з них для любителів серфінгу), спортивні приміщення, майданчики для активного та пасивного відпочинку, конференц-зал, кімнати для гурткових занять, мережа кафе та барів, нічний клуб, міні-магазини, ігрові зали [3].

Особливим аспектом ефективного функціонування будь-якого закладу дозвілля комплексного типу, що фокусується на прагненні найкращого задоволення та розвитку потреб відвідувачів, є упорядкованість його організаційних компонентів, яка спроможна раціонально змінювати та реалізовувати завдання установи відповідно до зовнішніх та внутрішніх обставин і відзначається творчою мобільністю, гнучкістю та функціональною динамічністю.

Істотний внесок у розкриття рекреаційного, пізнавально-освітнього, естетичного потенціалу дозвілля, в обґрунтування погляду на культурно-дозвіллеву діяльність, як суттєвий резерв розвитку особистості внесли такі вітчизняні вчені: А. Аріарський, С. Артановський, Г. Бирженюк, І. Болотников, Е. Зазерський, С. Іконникова, Т. Киселева, Ю. Кротова, А. Марков, В. Орлов та ін.

В Україні у 1990 році одним з перших виникає Одеське об'єднання молодіжних клубів. Воно згуртувало 18 клубів за інтересами, 9 дискотек, студії відео і звукозапису, павільйони комп'ютерних ігор, сучасні фотолабораторії. У структуру об'єднання входила асоціація кооперативів, що займалась дозвіллям, масовими заходами, рекламою, спонсорськими послугами, соціологічними дослідженнями.

Вже у 1992 році існувало понад 100 клубних установ нового типу. Це – центри дозвілля, центри культури, центри національних культур, культурно-спортивні, соціально-творчі об'єднання та спеціалізовані культурно-дозвіллеві заклади типу будинків фольклору, будинків кіно, сімейних клубів.

До складу багатопрофільних центрів дозвілля входили театральні концертні колективи, дискотеки, студії звукозапису, зали ігрових автоматів, любительські об'єднання, спортивно-оздоровчі школи та ін. Усе це значно розширило технологічні можливості закладів культури.

Як свідчить досвід, існуючі Центри дозвілля створювались у різний спосіб: на базі державних і профспілкових клубів (Ужгородський, Харківський); на базі парків культури і відпочинку (Херсонський, Сумський, Енергодарський Запорізької області) і на базі любительських об'єднань (Первомайський Миколаївської області) [4, с. 34].

З 2016 року у м. Миколаєві в рамках стратегії стійкого розвитку Миколаївського рекреаційного регіону вже розробляється ідея проекту створення культурно-дозвіллевого закладу.

Ключовим компонентом розроблення проекту побудови культурно-дозвіллевого центру комплексного типу стає ґрунтовний аналіз відповідного географічного розміщення установ: максимального наближення до центру населеного пункту, наявності зручної транспортної розв'язки. Перед ініціативною групою, яка займається відкриттям установи, постає три основні альтернативи: купити ділянку землі; використати існуюче місце, яким володіє муніципалітет; придбати земельну ділянку від третьої сторони (комерційної чи приватної особи).

Наступним кроком у створенні центру дозвілля є збір об'єктивних даних про матеріальний, соціальний, демографічний, культурний стан району; вивчення рівня зацікавленості майбутніх клієнтів у роботі закладу; вияв мотивів небажання брати участь у культурно-дозвіллевій діяльності; визначення складу потенційної аудиторії закладу з притаманними їй диференційованими інтересами [5].

Отже, вдосконалення діяльності культурно-дозвіллевого центру з організації дозвілля сьогодні є актуальною проблемою. І її рішення має йти активно в усіх напрямках: вдосконалення господарського механізму, розробка концепцій установ культури в нових умовах, планування і управління установами сфери дозвілля. Таким чином, сучасний етап розвитку культурно-дозвіллевого закладу, характеризується переходом від критики існуючого положення до конструктивних рішень.

Об'єктивна оцінка діяльності культурно-дозвіллевих закладів зарубіжних країн допоможе створити принципово нову модель вітчизняної установи культури, що відповідатиме новітнім тенденціям суспільного прогресу, сприятиме удосконаленню функціонуючої соціокультурної системи на основі сучасних світових досягнень науки та передової практики й поживить теоретичні та практичні дослідження з вивчення та розвитку вітчизняних культурно-дозвіллевих установ комплексного типу.

Список використаних джерел:

1. Андрєєва, Г.М. Соціальна психологія [Текст] / Г. М. Андрєєва. – М.: Аспект прес, 1998. – С.1-303.
2. Сучасний етап організації культурно-дозвіллевої Діяльності в країнах зарубіжжя [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ua.convdocs.org/docs/index-84313.html?page=4>. – Назва з екрана.
3. Социально-исторические особенности развития досуговых центров для молодежи в нашей стране и за рубежом [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://banauka.ru/2824.html> – Назва з екрана.
4. Ключко ,Ю.М. Культурно-дозвіллева сфера України і динаміка змін і перетворень [Текст] / Ю. М. Ключко, В. Д. Ковтун, Л. О. Троєльнікова, Н. М. Цимбалюк. – К., 2003.
5. Соціально-історичні особливості розвитку сучасної системи культурно-дозвіллевої діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://tourlib.net/books_ukr/bocheluk23.htm. – Назва з екрана.